

Sygn. akt IV CSK 130/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku I. B. i H. B.
przy uczestnictwie M. B., W. B., X. B. i J. B.
o stwierdzenie zasiedzenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 października 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w O.
z dnia 23 września 2015 r., sygn. akt I Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy J. i H. B. złożyli skargę kasacyjną od reformatoryjnego postanowienia Sądu Okręgowego w O. z dnia 23 września 2015 r., zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego w O. z dnia 15 października 2014 r., poprzez oddalenie wniosku o zasiedzenie na prawach ustawowej wspólności majątkowej nieruchomości położonej w R., zabudowanej domem mieszkalnym, garażem i budynkami gospodarczymi.

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący oparli wniosek na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1

pkt 1 i 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sformułowane w formie pytania: „W jakim zakresie, stwierdzenie uzasadnienia, co do przerwania biegu zasiedzenia przez złożenie wniosku o stwierdzenie praw do spadku, narusza interes prawny wnioskodawców i powoduje stan powagi rzeczy osądzonej, w rozumieniu art. 366 k.c.”.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 – nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 – nie publ.). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy bowiem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 – nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia tej przesłanki jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.), a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, w tym również zajęcia przez samego skarżącego stanowiska co do rozstrzygnięcia sprawy oraz przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem

samych pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.) Jednocześnie zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem, a w przypadku istnienia rozstrzygnięcia problemu – nie zaszły żadne okoliczności faktyczne uzasadniające jego zmianę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5). Wywód przedstawiony przez wnioskodawców nie czyni zadość tym wymaganiom. Już z samej redakcji zagadnienia wynika, że odnosi się ono do uzasadnienia rozstrzygnięcia wydanego w konkretnej sprawie, przez co pozbawione jest walorów ogólności i abstrakcyjności. Ponadto postawiony problem posłużył skarżącym w istocie do podjęcia polemiki z ustaleniami faktycznymi oraz oceną dowodów, dokonanymi przez Sąd odwoławczy, co jest niedopuszczalne na mocy art. 398³ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego przyczyna oznaczona jako oczywista zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale i przytoczyć odpowiednią jurystyczną argumentację odnoszącą się do oczywistości naruszenia. Uzasadnienie wniosku w tej części sprowadza się do jednego zdania o treści „Zaskarżone postanowienie rażąco bowiem narusza prawo materialne i procesowe”. W oczywisty sposób narusza to wymagania wynikające z ustawy. Brak wywodu wskazującego na przepisy prawa,

których naruszenie doprowadziło do oczywistej zasadności skargi, ani też wyjaśnienia, w jaki sposób do tego naruszenia doszło uniemożliwia kontrolę wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w zakresie odnoszącym się do tej przyczyny.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 *a contrario* w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.